

196

MOLNÁR ISTVÁN:

A kezesség a magyar jogban.
Szeged, 1948.

Diss. A 178

Diss. A 178

196-1948/49. Hón. Móra Mihály,
Bírálnak fölkérem dr. Molnár István
dr. Gábor József professzor

urakat.
Szeged, 1948. évi december hó 7. n /

dékan.

A KEZESÉG A MAGYAR JOGBAN.

Doktori értekezés a magyar magánjogból.

Írta:

dr. Molnár István
/ dr. Molnár István /

elfogadom
Szeged 1948. dec. 9.
dr. Gábor József

elfogadom.

Szeged, 1948. dec. 9.

dr. Gábor József

Diss. A 178

I. A kezesség általában.

A kezesség fogalma.

"A kezesség - Villányi meghatározása szerint - a kötelelem megerősítése azáltal, hogy az adós kötelezettségének teljesítésére más is kötelezettséget vállal." ^{1./}
A kezesség tehát a főadós tartozásának személyi és tárgyi kiterjesztése. Személyi kiterjesztése a főadós tartozásának annyiban, hogy a főadóson kívül a kezest is

1./ Villányi László: Magyar magánjog. III. 85. l.

I. A kezesség általában.

A kezesség fogalma.

"A kezesség - Villányi meghatározása szerint - a kötelem megerősítése azáltal, hogy az adós kötelezettségének teljesítésére más is kötelezettséget vállal." ^{1/}

A kezesség tehát a főadós tartozásának személyi és tárgyi kiterjesztése. Személyi kiterjesztése a főadós tartozásának annyiban, hogy a főadóson kívül a kezest is

1./ Villányi László: Magyar magánjog. III. 85. 1.

belevonja a kötelmi kapcsolatba; tárgyi, amennyiben új kötelezettséget - a kezesnek az adósért vállalt helytállási kötelezettségét - hoz bele a kötelmi kapcsolatba.

A Mtj. 1196. §-a szerint: "Kezességi szerződéssel- amely egyoldalú, ingyenes kötelmi szerződés a hitelező és a kezes között - a kezes másnak / a főadós-
nak / hitelezője irányában arra kötelezi magát, hogy a főadós kötelezettségének teljesítéséért helytáll." A kezesség az adós részéről jövő támadással, az adós nemteljesítésével, vagy nem kellő teljesítésével szemben védi a hitelező teljesítési érdekét.

Kezességet bármilyen tartalmú kötelezettsé-

gért lehet vállalni, a Mtj. fenti §-ának /2/ bekezdése szerint feltételes vagy jövőbeli kötelezettségért is. Állhat a kötelezettség az adós személyes szolgáltatásában is, de ebben az esetben a kezes kötelezettsége az adós nemteljesítése esetében kártérítésre fordul át. Sőt kezességért is lehet kezességet vállalni. Ennek egyik formája az alkezesség: kötelezettség-vállalás a kezes kötelezettségéért, továbbá a visszkezesesség: kötelezettség-vállalás a kezessel szemben, ennek a főadós elleni visszkeresetéért.

A szerződésen alapuló kezességtől meg szokták különböztetni a "törvényi kezesség"-et. Villányi szerint lehetséges volna ugyan, hogy valamely jogsza-

bály a kezességnek teljesen megfelelő tartalmú kötelezettséget állapítana meg, magánjogunkban azonban ilyen jogszabály nincsen. A törvényi kezesség esetei tulajdonképpen az egyetemleges adóstársaság esetei.

Az egyetemleges adóstársaság pedig különbözik a kezességtől, mert amíg a kezes kötelezettsége mindig járulékos, addig az egyetemleges adóstársak önálló kötelezettek. Hogy adott esetben adóstársasággal, vagy kezességgel állunk-e szemben, azt nem annyira a használt kifejezések, hanem az eset körülményei, főleg pedig a fenti szempont szerint kell eldönteni.

Ugyancsak különbözik a kezességtől a garancia-szerződés is, amidőn valaki visszteher ellenében vállal kötelezettséget mással szemben arra az esetre,

ha ennek adósa kötelezettségét nem teljesitené.

A kezességvállalás alakja.

Bár a Mtj. a kezességi szerződés érvényességéhez az okirati formát megkívánja, bírói gyakorlatunk szerint " a felek személyes viszonyában rejlő alakszerűségi kelléktől eltekintve / házastársak, jegyesek / a kezesség vállalása alakszerűtlen ügylet." 2./

A kezességvállalás érvényes létrejöttének

2./ Almási: Kötelmijog. 892.1.

nem feltétele a "kezesség" szó használata sem, ahhoz csak a kezességvállalási szándékot világosan kifejező nyilatkozat szükséges. Tehát elegendő például: jótállok, garantálom, nemfizetés esetén magam fizetek stb. bármelyikének használata is.

Minden esetben szükséges azonban a kezességi ajánlatnak a hitelezővel való közlése és a hitelező részéről annak elfogadása. A hitelező elfogadása azonban lehet hallgatólagos is, egyszerű tudomásul vétel is.

Nem szükséges viszont a kezességi szerződés érvényes létrejöttéhez az adós beleegyezése. A kezesség vállalható az adós tudta és akarata, hozzájárulása nélkül, vállalható az adós akarata ellenére is.

A kezesség azért vállalható az adós akarata nélkül, sőt akarata ellenére is, mert a harmadik személy által történő kezességvállalás az adós helyzetét nem súlyosbitja.

Nem szükséges továbbá az sem, hogy az adós főkötelezettségének összege pontosan meg legyen határozva, lényeges azonban az, hogy a főkövetelés olymódon legyen megjelölve, hogy annak azonossága tekintetében kétség ne merülhessen fel.

Kezességvállalási képesség.

Kezességet a magyar jog szerint minden korlátlanul cselekvőképes személy vállalhat. A nők kezességvállalásának a római jogban, a senatus-consultum Velleianumban lefektetett korlátozását jogunk nem vette át. Nem érvényes azonban a kezességvállalás gyámság vagy gondnokság alatt álló személy nevében gyámhatósági jóváhagyással sem. Ilyen esetben a gyám vagy gondnok által a gyámha-

tóság jóváhagyása nélkül kötött kezességvállalás érvénytelen, s azon felül az ebből származott károkért a gyám vagy gondnok felelős.

Mégis érvényes azonban a megfelelő ellenszolgáltatás mellett a kiskorú nevében gyámhatósági jóváhagyással kötött kezesség, helyesebben garancia-szerződés.

Nem érinti a kezességvállalás érvényességét az sem, ha az adott esetben rendészeti, vagy közigazgatási jogszabály tiltja. A közjegyzőkről szóló 1874:XXXV. t.c. szerint a közjegyzőnek tilos kezességet vállalnia oly ügyletből eredő követelésért, amelyet az ő közreműködésével kötöttek, de a tilalom ellenére vállalt kötelezettség mégis érvényes.

A kezesség járulékos jellege.

A kezesség járulékos jellege azt jelenti, hogy a kezesség érvényes főadósságot feltételez és hogy a kezes kötelezettségének tartalma és terjedelme a főkötelezettség tartalmához és terjedelméhez igazodik.

A járulékokosság következménye most már az, hogy ha a főkövetelés érvénytelen, akkor a kezességvállalás is érvénytelen. A magyar jog szerint a bíróilag nem érvényesíthető követelésért vállalt kezesség sem érvénye-

síthető birói úton, azonban a Mtj. szerint is megáll az elévült követelésért vállalt kezesség. A Mtj. 1204. §-a szerint: aki tudva fenn nem álló követelésért kezeskedik, vagy a követelésnek ellenvethető valamely ügydöntő kifogásról lemond, azt önálló adósnak kell tekinteni. Ugyancsak önálló adóssá válik az is, aki a főkötelezettség fenn nem állása esetére vállal kötelezettséget, ha kiderül, hogy a főkötelezettség nem áll fenn.

A kezesség járulékos jellegének egyik legfontosabb következménye, hogy a kezes kötelezettségének tartalma és terjedelme a főkötelezettség mindenkori tartalmához és terjedelméhez igazodik. Vagyis a kezes egyéb

kikötés hiányában azt, amennyit és úgy köteles teljesíteni, mint a főadós. Az azonban vitás irodalmunkban, hogy a teljesítés helyét milyen elvek szerint kell megállapítani. A helyes felfogás /Szászy, Villányi / szerint a teljesítés helyét a kezesre önállóan kell elbírálni, tehát a kezesség járulékos jellege áttörést szenved.

"A kezes egyéb kikötés hiányában csak kötelmi adós, aki ügyleti rendelkezés nélkül a hitelezőnek önként dologi biztosítékot adni nem köteles!"^{3./}

A kezesség terjedelme a főkötelezettség mindenkor terjedelméhez igazodik. Ez akkor is áll, ha a főkötelezettség a főadós vétkessége vagy késedelme következté-

^{3./} Almási: Kötelmijog. 895. l.

ben módosul. Jogügylettel azonban a főadós a kezes felelősségét a kezesség elvállalása után nem terjesztheti ki. /Mtj. 1198.§./

A kezes többre, vagy súlyosabb kikötések mellett, mint a főadós, nem vállalhat kezességet. Ha mégis ezt teszi, ez már nem kezesség, akkor ezekben a vonatkozásokban az ő kötelezettségét önálló kötelezettségnek kell tekinteni.

A kezes természetesen kevesebbre kötelezheti magát, mint a főadós. Ilyen eset, mikor a kezes csak meghatározott maximális összeg erejéig vállal kötelezettséget; amikor a kezes csak a tőkére, vagy csak a kamatra, vagy amikor meghatározott időre vállal kötele-

zettséget. Vállalhat a kezes bizonyos vagyontárgyakra korlátozott kezességet is, azok zálogul leköttése nélkül, csupán kötelmi hatállyal is.

A járulékosság kiterjed arra az esetre is, ha a főkötelem az adós vétkessége, vagy késedelme miatt módosul. Ha például a főadós kötelezettsége kártérítésbe fordul át, a kezes is kártérítéssel tartozik, a főadós késedelembe esése a kezeset is késedelembe ejti.

Szerződéssel kikötött oly mellékszolgáltatásra, amely még a kezesség elvállalása előtt járt le, a kezes felelőssége kétség esetében nem terjed ki. Később lejáró mellékszolgáltatásokra már érvényesül a járulékosság szabálya, ha kikötéséről a kezes a kezesség elvállala-

lásakor tudott.

A magyar jogban felhozhatja a kezes mindazokat az ellenvetéseket és magánjogi kifogásokat, amelyek a főadóst illetik, valamint azokat a kifogásokat és ellenvetéseket is, amelyek őt a hitelezővel való közvetlen jogviszonyából kifolyólag saját személyében illetik. Nem hivatkozhatik azonban a kezes olyan kifogásokra, amelyek őt a főadóssal szemben illetik.

Nem hivatkozhatik a kezes továbbá olyan kifogásra sem, amelyet akként vesztett el, hogy a kifogás megalapozásához szükséges cselekményt / pl. részletfizetést / elmulasztott. Ugyancsak kivétel a járulékoság szabályai alól, vagyis a kezes nem hivatkozhatik a fő-

adósnak olyan kifogására, amely ellen éppen a kezesség van hivatva a hitelező követelését biztosítani.

A kezes a saját ellenkövetelésein felül beszámíthatja a hitelezőnek mindazt, amit a főadós jogosult beszámítani. Ha a főadósnak több beszámítható ellenkövetelése van, a kezes a beszámítás jogának gyakorlása esetében a főadós irányában az a kötelezettség terheli, hogy a főadós ellenkövetelései közül azt fordítsa beszámításra, amelynek beszámítása a főadósra előnyösebb.
/ Mtj. 1201. §. /

E helyes felfogás szerint tehát a kezes mindazon módon kielégítheti a hitelezőt, amelyeken ezt a főadós tehetné. Vannak azonban, akik szerint a kezes

beszámitással nem élhet.

A főadós kötelezettségének megszűntével a kezesség is megszűnik, kivéve, ha a főadós kötelezettsége azért szűnt meg, mert teljesítését a kezes vétkessége tette lehetetlenné.

Engedmény esetében a kezes csak akkor szabadul, ha kifejezetten az eredeti hitelező irányában vállalt kezességet.

Nem szűnik meg azonban a kezes kötelezettsége pl. újítás esetén. Ugyancsak fennmarad a kezes kötelezettsége a főadós és kezes pozíciójának egyesülése esetében is.

A kezes és a főadós viszonya.

A kezes és főadós viszonyára irányadó első-
sorban is a közöttük esetleg fennálló jogviszony, a-
mely rendszerint ügyvitelen alapul. A kezes legtöbb
esetben mint a főadós megbízottja, vagy megbízás nél-
küli ügyvivője jár el. Ilyen esetben a kezes követel-
heti a főadóstól, hogy mentesítse őt kezesi kötele-
zettsége alól, ha a hitelező ellene a kezesség alap-
ján a követelés lejártá után teljesítés iránt keresé-

tet indit, vagy készfizető kezesség esetében a teljesítésre felhívja, vagy ha a főadós a hitelezővel szemben késedelembe esik. /Mtj. 1209. §. / Általában tehát a kezes nem követelheti, hogy őt a főadós kötelezettsége alól mentesítse. Lejárt követelés esetében azonban követelheti a kezes, hogy az adós a kezes visszkeresete tekintetében biztosítékot adjon.

Nincs kizárva - mint Villányi kifejti - hogy a kezeset nagyobb mérvű, vagy súlyosabb kötelezettség terheli az ügyvitel alapján, mint amilyent a hitelezővel szemben a kezességgel elvállalt. Ilyen esetben a kezes a főadóssal szemben csak részben, vagy nem kellőképpen teljesített, s a főadós további követelései fenn-

állanak, azonban a hitelező csak a kezességgel elvállalt kötelezettség teljesítését követelheti a kezestől.

A kezes a főadóstól már a lejárat előtt is követelhet biztosítékot, ha a kezesség elvállalása után a főadós vagyoni viszonyai tetemesen rosszabbodnak, vagy oly körülmény áll be, amely ellene a követelés érvényesítését lényegesen megnehezíti. /Mtj. 1209.§./

Ha a kezes és a főadós között megbízás, vagy megbízás nélküli ügyvitel nincs, akkor a fizető kezesre a hitelezőt illetett követelés az azt biztosító összes mellékjogokkal átszáll és a kezes ettől fogva hitelezővé válik.

A kezesnek fentebb felsorolt jogai arra szol-

gálnak, hogy majd az adós ellen érvényesítendő visszkereseti jogának érvényesítését megkönnyítsék. Ha már most a kezesnek teljesítés után sem lesz visszkereseti joga az adós ellen, akkor a kezes biztosítékadást és tehermentesítést sem követelhet.

Ha a kezes a főadós helyett teljesített, a hitelezőnek a főadós elleni követelése a kielégítés mértékében átszáll a kezesre. Az átszállás cessio legis, törvény erejénél fogva következik be, ahhoz tehát a hitelező részéről külön engedményezés nem szükséges.

Kolozsvári szerint helytelen az a szokásos kifejezés mód, miszerint a fizető kezesnek a felszabadított adóssal szemben visszkereseti joga támad, hi-

szen az eredeti kötelem az, amit a kezes, mint hitelező tart fenn és itt semmi új kötelem keletkezéséről nincs szó.

Villányi szerint a követelésnek a teljesítő kezesre átszállása két irányban könnyíti meg a kezes helyzetét: 1./ a fizető kezesre átszállnak a követeléssel egybekapcsolt mellékjogok is az adós elleni követelés biztosítására és 2./ a kezesnek nem kell egyéb jogcímet bizonyítania, minthogy a hitelezőnek az adósért kezesként fizetett.

A kezes kötelezettsége akként is megszűnhetik, hogy a hitelező akár az ő, akár a főadós irányában elengedi a követelést.

Mivel az átszállás célja a kezes követelésének könnyebb módon való érvényesítése, a követelés átszállása soha sem szolgálhat a hitelező hátrányára. Ez az elv azonban a csődönkívüli kényszeregyezés esetében áttörést szenved.

A hitelező kötelességei a kezessel szemben.

A kezesség biztosítja ugyan a hitelezőt a főadós fizetéseképtelenségének veszélye ellen, ez azonban nem jelenti még azt, hogy a hitelező teljesen rábízhatja magát arra, hogy a kötelezettséget a kezes fogja teljesíteni. A hitelező tehát a kezesre tekintettel, követelésének a főadóson leendő behajtása körül az ügyleti jóhiszeműség által megkívánt kellő gondosságot köteles tanúsítani.

Vagyis a hitelezőnek a kezes visszkereseti jogát hanyagsággal, gondatlansággal meghiusítani nem szabad. Köteles másrészt a hitelező minden tőle telhetőt megtenni, hogy a követelését elsősorban a főadóssal szemben érvényesítse és ezáltal a kezes igénybevétele elkerülhető legyen.

A hitelező tehát elsősorban a követelést biztosító mellékjogok fenntartására van kötelezve, amelyek majd a kezes teljesítése esetén rá átszállva visszkereseti jogának érvényesítését a főadóssal szemben előmozdítják, másodszor pedig köteles a hitelező a főadás elleni behajtási lépéseket kellő időben és kellő gondossággal szorgalmazni.

II. A kezesség fajai.

=====

Egyszerű kezesség.

A kezesség fajai között különböztetve mindenekelőtt különbséget kell tennünk az egyszerű és készfizető kezesség között. Az egyszerű kezes élhet a sortartás kifizetésével, vagyis mindaddig megtagadhatja a hitelező kielégítését, amíg a hitelező ki nem mutatja, hogy a főadós elleni követelés behajtása végett végrehajtást vezetett és

kielégítést nem nyert. / Mtj. 1205. §./

Köztörvényi jogunkban - szemben a kereskedelmi joggal, ahol a készfizető kezesség a szabály - egyéb kikötés hiányában az egyszerű kezesség szabályait kell alkalmazni, tehát a kezes élhet a sortartás kifogásával.

A kezes a hitelezőt tehát csak perbeli kifogás alakjában utalhatja a főadós ellen, amiből az következik, hogy ha a perben a kezes a sortartási kifogásra nem hivatkozik, a bíróság a követelést megítéli, vagyis nem vizsgálja hivatalból, hogy vajjon először a főadós ellen utasítandó-e a hitelező, vagy nem.

Ha pedig a kezes már teljesített a hitelezőnek, azt nem követelheti vissza tartozatlan fizetés címén

azért, mert a sortartás kifogásával nem élt, pedig éltetett volna.

Bírói gyakorlatunk állásfoglalása nem egységes abban a tekintetben, hogy a hitelező meddig tartozik elmenni a főadós elleni behajtási lépések megtételében. Nem elégszik meg, mint a Mtj., annak bizonyításával, hogy a főadós ellen eredménytelen végrehajtást vezetett, hanem megköveteli a teljes fizetéseképtelenség bizonyítását is.

A Mtj. 1206. §-a szerint pénzbeli követelésért vállalt kezesség esetében a hitelezőnek a sortartás kifogásával szemben elég kimutatni, hogy a főadós lakóhelyén és üzleti telepe helyén, ilyenek hiányában pe-

dig tartózkodási helyén a főadós ingó dolgaira végrehajtást vezetett és kielégítést nem nyert.

Ha azonban a hitelezőt követelése tekintetében a főadósnek valamely ingó dologán zálogjog vagy visszatar-tási jog, vagy pedig belföldi ingatlanon a kezesség elvállalása előtt, vagy azzal egyidőben szerzett jelzálogjog illeti, a hitelezőnek előbb ebből a dologból is kell kielégítést keresnie.

A főadós egyéb vagyonára a hitelezőnek csak abban az esetben kell végrehajtást vezetnie, ha a kezes kimutatja, hogy a főadósnek egyéb belföldi vagyona a követelés fedezésére elegendő és a végrehajtás foganatosítására szükséges költséget előlegezi. A hitelező erre meg-

felelő határidőt szabhat. Ez azonban ma még nem tekinthető élő jognak.

Nem élhet azonban a kezes a sortartás kifogásával, ha kifejezetten készfizető kezességet vállalt, ha lemondott róla, ha a főadós külföldre távozott, ha a főadós csődbe jutott, vagy ha eleve bizonyos, hogy a főadós ingóságaira vezetendő végrehajtás útján a hitelező kielégítést nem nyerhet.

A készfizető kezesség.

Ha nem illeti meg a kezesst a sortartás kifogása - mert kifejezetten készfizető kezességet vállalt, vagy a sortartás kifogásáról kifejezetten lemondott - készfizető kezességről szólnak. A sortartás kifogásáról való lemondás utólag, a kezesség elvállalása után is történhetik a kezes egyoldalú jognyilatkozatával is, hiszen ezzel a hitelező és főadós helyzetét nem súlyosbítja, hanem előnyösen befolyásolja.

Ilyen esetben a kezes helyzete hasonlít az egyetemleges adóstárs helyzetéhez, attól azonban mégis különbözik annyiban, hogy a kezesség készfizetés kikötése esetében is járulékos, míg az adóstársak kötelezettsége önálló.

Az egyetemleges adóstársnak adóstársa ellen saját jogán visszkereseti joga támad, a készfizető kezesség esetében pedig a követelés a teljesítő készfizető kezesre ex lege átszáll. Vagyis az egyetemleges adóstárs társa fizetése által a kötelezettség alól felszabadul - bár ugyanakkor visszkereset alá esik - a készfizető kezes teljesítésével ellenben az adós nem szabadul fel kötelezettsége alól, hanem a hitelező helyébe a készfi-

zető kezes lép. A követelés a teljesítő készfizető kezesre az azt biztosító mellékjogokkal együtt a törvény erejénél fogva, a felek erre irányuló akarata nélkül átszáll.

Alakszerűség tekintetében mai jogunk a készfizető kezesség kifejezett elvállalását kívánja meg. Itt sem fontos a "készfizető kezes" kifejezés használata, hanem az a lényeges, hogy a készfizető kezesség elvállalása a körülményekből minden kétséget kizáróan megállapítható legyen. Sőt ha használták is a felek a "készfizető kezes" kifejezést, de a körülmények amellett szólnak, hogy a kezesség ennek ellenére is csak egyszerű kezesség, úgy azt a bírói gyakorlat is egyszerű kezesség-

nek minősíti.

Készfizető kezesség esetében a hitelező közvetlenül fordulhat a kezes ellen, őt külön, vagy a főadóssal együtt is perelheti s a bíróság feltétlenül marasztalja, míg egyszerű kezesség esetében csak feltételesen utalja fizetésre a kezest.

Kártalanító kezesség.

Ha a kezes kifejezetten a követelésnek a főadóstól be nem hajtható részére vállalt felelősséget, / kártalanító kezes / a hitelezőnek, mielőtt a kezes ellen fordulhatna, a főadós egész vagyonából kell kielégítést keresnie. / Mtj. 1208. §. / Oly tárgyból azonban, amely csak aránytalan költséggel lenne végrehajtás alá vonható, csak akkor, ha a kezes a szükséges költséget a

hitelezőtől kitűzött határidő alatt előlegezi. Kártalanító kezesség esetében tehát az adós egész vagyonából kell kielégítést keresni és a végrehajtást akkor is egészen le kell folytatni, ha eleve nyilvánvaló, hogy eredménytelen lesz. Csőd esetében a csőd befejezését is be kell várni.

Kezesség feltételes vagy jövőbeli követelésért.

A Mtj. 1196. §-ának 2. bekezdése szerint kezességet feltételes vagy jövőbeli követelésért is lehet vállalni. Ilyen esetben azonban világosan meg kell jelölni, hogy milyen követelésről van szó, vagy legalább is legyen valami szilárd kiindulópont, amelyből a kezesség azonossága kétségtelenül megállapítható. Az sem okvetlenül szükséges, hogy a jövőbeli követelés

összegszerűen, pontosan meg legyen határozva, nem lehet azonban a kezességet aránytalanul kiterjeszteni.

A hitelkezesség.

A jövőbeli követelésért vállalt kezesség leggyakoribb megjelenési formája a hitelkezesség. Hitelkezesség esetében a követelés összege szintén nincs meghatározva, hanem a kezes az adósnak a hitelezővel szemben fennálló hitelviszonyából eredő kötelezettségéért kezeskedik.

Ilyen esetben a kezes az adósnak a hitelkereten belül minden tartozásáért helytáll. A kezes felelőssége nem valami fix értékre terjed ki, az folyton változhat aszerint, hogy az adósnak pillanatnyilag mennyi tartozása van a hitelezővel szemben a hitelkereten belül.

Lehet azonban a kezes felelőssége nemcsak az összeg, hanem az idő szempontjából is korlátozva, amikor például a kezes felelőssége meghatározott időn belül létrejött követelésekre terjed ki csupán, az azután keletkezettekre már nem. Az időbeli korlátozást tehát nem úgy kell érteni, hogy a kezes felelőssége bizonyos idő elteltével megszűnik, az továbbra is fennáll a meg-

határozott időn belül létrejött követelésekre vonatkozóan.

Bár nem tartozik tulajdonképpen a tárgyhoz, mégis megemlítjük, hogy a dologi jogban is van a hitelkezességhez sok tekintetben hasonló jogintézmény: a keretbiztosítéki jelzálog. Itt természetesen nem ismertetjük kimerítően a dologi jog eme intézményét, csupán a kettő közötti hasonlóságra szeretnénk pár szóval rámutatni.

A keretbiztosítéki jelzálog meghatározott jogviszonyból /legtöbbször valamely hitelviszonyból, nevezetesen árú-, váltó-, építkezési- vagy üzemi hitel/ származó mindenkori követelések biztosítására áll fenn

egy bizonyos legmagasabb összeg, mint keret erejéig. A hitelkezességben a kezes ugyancsak egy állandóan változható, de legmagasabb összegében meghatározott követelésért vállal kezességet, amely ugyancsak hitelviszonyból származik.

Eddig a hasonlóság, azonban a további szabályozásokban a két jogintézmény természetesen különvállik, hiszen a keretbiztosítéki jelzálogjog dologi jog lévén telekkönyvi bejegyzés által abszolút joggá lesz, a hitelkezesség pedig mindig relatív jogviszony marad.

Több kezes felelőssége.

Ha osztható szolgáltatásért egyetemlegesség és készfizetés kikötése nélkül többen vállalnak kezes-séget, kétség esetében egyenlő részekben és egymást kár-talanító kezesként vannak a hitelező irányában kötelez-ve; a kezességvállalás minden más esetében a kezesek kö-telezettsége egyetemleges. /Mtj. 1215.§./

A közösen vállalt kezesség alapján a kezesek

egyetemleges adóstársakként felelnek.

Ha azonban a kezesek egymásra tekintet nélkül vállalták el a kezességet, egymásközötti viszonyukban a kezesség egyedül azt terheli, aki korábban vállalta el.

Villányi szerint is más és más a kezesség sorsa aszerint, hogy a kezesek külön-külön, egymásra tekintet nélkül vállalták-e a kezességet, vagy együttesen, ugyanabban a szerződésben.

A külön-külön, egymásra tekintet nélkül vállalt kezesség esetében a kezestársak egymásközötti teherviselési arányának kérdése nincs eldöntve. Frank Ignác szerint ilyenkor a teljesítő kezesnek nincs visszakeresete, mert a kezestársak kötelezettsége nincs kapcsó-

latban egymással.

A Mtj. szerint - mint láttuk - a kezesség egyedül azt terheli, aki a többi kezest időbelileg megelőzte.

Együttesen vállalt kezesség esetében a kötelezettség egyenlő arányban oszlik meg a kezestársak között - egyéb kikötés hiányában.

Hitelezési megbízás.

A kezesség különleges esete a hitelezési megbízás. Aki mást okiratban kifejezetten megbiz azzal, hogy saját nevében és saját számlájára harmadik személynek hitelezzen, a harmadiknak a hitelezésből származó kötelezettségéért a megbizott irányában kezesként felel.

A jogi irodalomban meglehetősen vitás a hitelezési megbízás kérdése. A hitelezési megbízás nem tiszta kezességvállalás, hanem a megbízás elemeit is ma-

gában hordja s ezért kétségekivül leghelyesebb a kezesség és megbízás elemeit magában foglaló vegyes jellegű ügyletnek tekinteni. A kezesség joghatásain felül a megbízás joghatásai is alkalmazást nyernek rá.

Vissza is vonhatja a megbízó a hitelezési megbízást mindaddig, amíg a megbízott nem hitelezett.

A hitelezési megbízástól, valamint a kezességtől is különbözik az az eset, amikor valaki másnak tanácsképpen azt ajánlja, hogy pénzét harmadik személyeknél helyezze el. Nem kezesség, mert a kezességhez a kifejezett elvállalás okvetlenül szükséges, mégis bíróságaink bizonyos esetekben kezességre következtetnek.

Források és forrásmunkák.

- Almási: A kötelmi jog kézikönyve. Budapest, 1926.
Kolozsváry: Magyar magánjog. Vezérfonal. Bp. 1944.
Szászy: Kötelmi jog. Kolozsvár, 1943.
Székely: Magánjog. Egyetemi jegyzet. Szeged, 1947.
Szladits: Magyar magánjog I-II. Budapest, 1933-37.
Villányi: Magyar magánjog. Budapest.
Magánjogi Törvénykönyvünk Javaslatá /Mtj/ .
1874:XXXV.t.c.
1877:XX.t.c.

Tartalommutató.

I. A kezesség általában.	
A kezesség fogalma	2 old.
A kezességvállalás alakja	6 "
Kezességvállalási képesség	9 "
A kezesség járulékos jellege	11 "
A kezes és a főadós viszonya	19 "
A hitelező kötelességei a kezessel szemben	25 "
II. A kezesség fajtái.	
Egyszerű kezesség	27 "
A részfizető kezesség	32 "
Kártalanító kezesség	36 "

Kezesség feltételes vagy jövőbeli követelésért	38 old.
A hitelkezesség	39 "
Több kezes felelőssége	43 "
Hitelezési megbízás	46 "
Források és forrásmunkák	48 "